

SOUKENĀ•CI SE NEDAJĀ•!

PondĀ•lĀ•, 08 Ā•mĀ•-jen 2007

MĀ•sto Humpolec je širokĀ• veĀ•ejnosti známĀ• tím, Ā•e se do nĀ•j pĀ•estĀ•hoval Hliník - neexistující osoba z legend filmu „MareĀ•ku, podejte mi pero". Humpolci bychom ale kĀ•ivdili, kdybychom mu pĀ•isuzovali slĀ•vu jen na základĀ• této mystifikace. V dobĀ•ch dĀ•ivĀ•jšich bylo totiĀ•¼ mĀ•sto proslulĀ• textilnĀ• výrobou, respektive výrobou lnĀ•ných lĀ•tek, kterĀ• expandovaly na trh v celĀ• EvropĀ•.

Ā•e má soukenictví v Humpolci mnohaletou tradici, to ví asi kaĀ•¼dĀ• rodilý Humpolák, bohuĀ•el mimo region o tomto faktĀ• málokdo. NĀ•kdeší slogan „500 let oblékáme svĀ•t" znamenal kus historie a slĀ•vy Humpolce, stejnĀ• jako pĀ•izvisko „Ā•eský Manchester". Víte, proĀ• se tak Humpolci dĀ•ive pĀ•ezdĀ•valo? V 19. stoletĀ• mĀ•lo naše natolik rozvinutou soukenickou výrobu, Ā•e zamĀ•stnávala na 2000 lidí. Navíc soukeník Emerich DĀ• vytvořil svĀ•tový který výraznĀ• pĀ•ispĀ•l k propagaci mĀ•sta. O nĀ•m vypovídá zprĀ•va z 24.dubna 1879 ve vídeĀ•ském denĀ•ku Die Presse. V tĀ• se chystalo celĀ• Rakousko - Uhersko na velkolepĀ• oslavy stĀ•íbrnĀ• svatby Františka Josefa I. a AlĀ•bĀ•ty Bavorské, lidmi zvanĀ• „Sissi". OkresnĀ• hejtman Sagesser tehdy vyzval právĀ• továrnĀ•ka Emericha DĀ•te, aby v rámci tohoto významného jubilea zhotovil pro císařme lovecký oblek v co nejkratším možném termínu. Celý pracovní postup sledo zvlštnĀ• komise a trojmo o Ā•innosti sepisovala protokol, z nich¼ jeden byl pozdĀ•ji pĀ•ilo¼en k obleku pro císařme. Vlastní práce zapoĀ•ala stĀ•íháním ovcí, potĀ•ebnĀ• mno¼stvĀ• vlny pak muselo být obarveno. TovárnĀ• chtĀ•l prezentovat s zruĀ•nost a tak sám uvázal osnovu a utkal celou látku. To vše zvládl za 7 hodin a 15 minut. UpravenĀ• látka byla potom odevzdána do krejĀ•ovské dílny, kde z ní osm místních krejĀ•ich ušilo dokonalý oblek pro císařme. Dar k jubileu, souĀ•asnĀ• rekord a velká reklama Ā•eskĀ• práce, pĀ•išel do VídnĀ• vĀ•as, takĀ•e tamní tisk mohl o tom ihn referovat. Emerich DĀ• byl krátce na to vyznamenán za zĀ•sluhy o soukenický prĀ•mysl zlatou medailĀ• „Viribus unitis" a jmenován dvornĀ•m dodavatelem. V roce 1893 obdr¼el zĀ•slu¼ný zlatý kĀ•í¼ s korunkou, o dva roky pozdĀ•ji o císařme rytĀ•ský Ā•mĀ•d. V 80.letech 19.stoletĀ• se pokusil o pĀ•tekonání DĀ•tova rekordu jeden anglický továrnĀ•k z Manche ovšem neuspĀ•l. Jeho pokus si vy¼ádal Ā•as 15 hodin. A od tĀ• doby se o Humpolci zaĀ•alo mluvit jako o Ā•eskĀ• Manchesteru, mĀ•stu lĀ•tek a lnu.

Pak ale pĀ•išla válka, která soukenickou výrobu znaĀ•nĀ• ochromila, a l rok 1948. Všechny soukenické firmy, kterých v tĀ• dobĀ• bylo nepoĀ•ítanĀ•, pĀ•ešly do rukou lidu. I drobnĀ• Ā•ivnostníci pĀ•išly o své tkalcovské stavy; ty byly ve vĀ•tší míĀ•me rozbity anebo zkonfiskovány. Soukenická výroba ale nezanikla - došlo ke spojení továren v jeden velký komplex pod názvem SUKNO, národní podnik. I látky vyrábĀ•né v dobĀ•ch totalitních mĀ•ly ohlas ve svĀ•tĀ• a vyvá¼ely se nejen do východního bloku, ale i na západ a do rozvojových zemĀ•. To vše však odnesl Ā•as a novodobý Ā•eský kapitalismus rozmetl i ty socialistické pozĀ•statky zašlé slĀ•vy. Národní podnik byl zprivatizován, posléze vytunelován a následnĀ• rozprodán. Ze soukenické tradice na Humpolecku nezbyla ani nitka ... NaštĀ•stĀ• se našlo pár nadšencĀ•, kteĀ•mĀ• chtĀ•jí zachovat Humpolci jednu z jeho nejvýznamnĀ•jšich tradic a zachránit poslední zbytky starodávnĀ• soukenické výroby. A tak vzniklo obĀ•anskĀ• sdru¼ení pojmenované POSLEDNĀ• SOUKENĀ•K. Z iniciativy a popudu obyvatel Humpolecka, zejména pak zakládajících Ā•lenĀ• sdru¼ení, se sešla pĀ•ípravnĀ• skupina, která stanovila cíle a úkoly vznikajícího obĀ•anského sdru¼ení. Ji¼ pĀ•ed touto zakládající schĀ•zkou nĀ•kteĀ•mĀ• z budoucích Ā•lenĀ• sdru¼ení aktĀ• historické stroje, zaĀ•mĀ•zení pro soukenickou výrobu a další pamĀ•tky. Podařilo se tak na poslední chvíli pĀ•medejít sešrotování nĀ•kolika historických strojĀ• z tĀ•mĀ•icĀ•tých let minulého stoletĀ•, které poslou¼í k hlavnímu zĀ•mĀ•ru sdru¼ zachranĀ• pĀ•tisetletĀ• tradice soukenictví a pĀ•medevším k vybudování plnĀ• funkĀ•ní soukenické dílny. Tato dílna mĀ•la být umístĀ•na do budovy bývalého soukenického cechu, který byl v minulosti vyu¼íván soukeníky napĀ•íklad jako bar úpravna Ā•i prádelna lĀ•tek. Jedním z nejdĀ•le¼itĀ•jšich bodĀ• Ā•innosti sdru¼ení bude zpĀ•mĀ•stupnĀ•ní dílny š veĀ•ejnosti, školám, ostatním institucím, ale i turistĀ•m z jiných mĀ•st Ā•i zemĀ•. ProstĀ• všichni, koho to bude zajímat, budou seznámeni s tradiĀ•ní výrobou a historií lĀ•tek na Humpolecku. Cesta ještĀ• bude dlouhá, namáhavĀ• a finanĀ•nĀ• nákladná, proto obĀ•anskĀ• sdru¼ení prozatím pĀ•ípravilo menší expozici, kde pĀ•medstavuje nĀ•kolik klenotĀ• z historie soukenictví. V budovĀ• mĀ•stského kulturnĀ•ho stĀ•ediska se ve spolupráci s MĀ•KIS Humpolec realizuje ukázkĀ• z Ā•innosti o.s. Poslední soukeník. Díky tĀ•to aktivitĀ• je možno na výstavĀ• shlĀ•dnout mimo jiné mechanický tkalcovský stav typu Schwaben pocházející z roku 1900, který je veĀ•ejnosti pĀ•medstavován za provozu! Dalším unikátem expozice je dĀ•evĀ•ný tkalcovský stav PaĀ•mĀ•k, který je rovnĀ•¼ funkĀ•ní a návštĀ•vnĀ•ci výstavy si na nĀ• sami vyzkoušet tkanĀ• kobereĀ•kĀ•. KromĀ• výše uvedeného jsou k vidĀ•ní i historické fotografie, publikace související se soukenictvĀ•m na Humpolecku a obrazovĀ• dokumentace celého výrobnĀ•ho postupu od zpracování ovĀ•í vlny, spĀ•edenĀ• do pĀ•mĀ•zĀ•, skanĀ•, snování, tkanĀ• látky, a¼ po závĀ•reĀ•né ušitĀ• celého obleku. PopsanĀ• expozice je pouze úzkým vĀ•tahem z práce sdru¼ení Poslední soukeník. Vzhledem ke stĀ•snĀ•ným podmínkĀ•m není možné vystavit veškerĀ• exponáty dosud shromá¼dĀ•né. ObĀ•anskĀ• sdru¼ení zve všechny zájemce k prohlídce soukenické expozice v Humpolci (klikni si), která je možná o víkendech - v sobotu od 10:00 do 12:00 hod.av nedĀ•li od 13:00 do 15:00 hod. Zároveň „novodobĀ• soukenĀ•k" oslovují pamĀ•tnĀ•ky se Ā•ádostĀ•, aby svĀ•mi vzpomĀ•nkami, pĀ•mĀ• dochovanými doklady, pomohli pĀ•mĀ•blĀ•it podmínky, za nich¼ naší pĀ•medci rozvíjeli humpoleckĀ• soukenictví a stĀ•v známými a kvalitními výrobci jak v Ā•eských zemĀ•ch, tak v celĀ• EvropĀ•. MĀ•a z Humplu